



## NORSKE LANDSKAPSARKITEKTERS FORENING

MEDLEM AV INTERNATIONAL FEDERATION OF LANDSCAPE ARCHITECTS - IFLA

MEDLEM AV IFLA EUROPEAN REGION – IFLA ER (EFLA)

Josefines gate 34, 0351 Oslo

Tlf 23 33 24 60

post@landskapsarkitektur.no

www.landskapsarkitektur.no

NO 975 506 533

Oslo kommune  
Plan- og bygningssetaten  
Boks 364 Sentrum  
0102 Oslo

Oslo, 27. mars 2009

### Høringsuttalelse fra NLA til belyningsplan for Oslo sentrum

Vi viser til høringsutkast vedrørende Belysningsplan for Oslo sentrum, datert 23. februar 2009.

Innledningsvis vil vi berømme kommunen for et godt initiativ med å lage en overordnet belyningsplan for Oslo sentrum. Forbildet illustrerer tydelig at det er stort behov for overordnede føringer for belysning.

#### Utfordring: Robust plan

En av de største utfordringene i en belyningsplan som er juridisk bindende er at den er robust, slik at innholdet i den er like gjeldende og innlysende om 10-20 år som i dag. Innholdet er stort sett lagt på et generelt nivå, med noen få unntak. Planen fokuserer i første rekke på kvalitetene i selve lysgjengivelsen, fremfor effekter, produkter og utstyr. Slik bør det etter vår mening også være, ettersom utviklingen og teknologien rundt belysning nå skjer i galopperende fart, og det som prosjekteres nå vil ganske raskt være utdatert.

#### Litt for mye lys?

Som forsidebildet viser, er Oslo sentrum preget av mye lys, nærmest det man kan kalle lysforurenset. Dette problematiseres lite i planen. Det finnes flere områder i byen som bør fremstå uten effektbelysning. Av slike områder nevnes bare ett område: Vår Frelzers gravlund.

Fravær av kunstig lys gjør at man kan oppleve stjernehimmelen. Mørket er også en opplevelseskvalitet. Vi mener at planen også bør fokusere på områder som ikke skal belyses, slik at denne opplevelsen sikres. Dette bør ikke være konfliktskapende i forhold til trygghetsmomentet.

#### Noen byplasser er uteglemt

Belysningsplanen har utelatt noen viktige byrom som bør tas med: Youngstorget, Regjeringskvartalet, Egertorget, Øvre Jernbanetorget, Wessels plass og Rådhusplassen. Områder som ivaretas av egne belyningsplaner bør være avmerket.


#### Konkrete kommentar til teksten:

- Mål for belysningen s. 8: Illustrasjonen viser prinsipp for vaierhengt lys i gate. Vaierbelysning gir gata et "vaskelys", tilpasset biltrafikken, men gir ingen god stemning til gaterommet eller fortauet. Dette må ivaretas ved sekundær belysning for de gående, enten på fasaden eller i egen mast. Illustrasjonen bør justeres for dette. Dette gjelder også for illustrasjonen s. 13.
- Universell utforming, s.10: Tilleggs kommentar til prinsipper for belysning for universell utforming: Lyset bør innrettes slik at det lyser opp menneskenes ansiktshøyde.

- Side 14, første avsnitt, kommentar til siste setning: "En kan vurdere underbelysning av trær i Kirkegata". Kirkegata sliter med nedfelt lys allerede, riktignok ikke under trærne, men på motsatt fortau. Nedfelt lys i gaterommet er generelt ubehagelig, og bør brukes med forsiktighet i områder med mye ferdsel. Vi mener at setningen bør fjernes.
- Side 27, andre avsnitt om Bygdøy allé: "... og trærne bør underbelyses for å understreke trærnes grønne "himlingseffekt"." Jfr. vår kommentar ovenfor med hensyn til nedfelte lys i travle områder. Belysningsplanen bør ikke være så spesifikk på dette punktet, da dette bør testes ut. Det finnes mange måter å effektbelyse alleen på, utover underbelysning. Vi mener at setningen endres til "... og trærne kan effektbelyses."

Med vennlig hilsen  
Norske landskapsarkitekters forening



 Anne Bertine Fagerheim MNLA  
President

.....  
Ragnhild Momrak  
Landskapsarkitekt MNLA  
sign